

Історія Одеської неврологічної школи починається з 11 жовтня 1905 року, коли на медичному факультеті Новоросійського університету було відкрито кафедру нервових хвороб.

Першим керівником кафедри нервових і душевних хвороб став професор Микола Михайлович Попов (1854-1939). Він очолював кафедру до 1920 р. М.М. Попов закінчив Медико-хірургічну академію в Санкт-Петербурзі, проходив вдосконалення з нервових і душевних хвороб у Лейпцигу та Парижі, працював професором кафедри нервових та душевних хвороб у Варшавському і Казанському університетах. У 1920 р. разом зі своїм учнем професором О.Е. Янишевським емігрував до Болгарії, де у 1922 р., витримавши конкуренцію з німецькими спеціалістами, створив кафедру нервових хвороб та психіатрії Софійського університету. Дисертацію на вчений ступінь доктора медицини "Матеріали до вивчення про гострий мієліт токсичного походження" М.М. Попов захистив у 1882 р. Він автор 32 наукових робіт, у тому числі 2 - з нормальної гістології мозку; 10 - з патологічної анатомії нервових захворювань з клінічним аналізом токсичного мієліту, азіатської холери, сказу, спинної сухотки, гострого делірію; 20 робіт присвячені клініці неврозів, прогресивного паралічу та лікуванню малярії.

Олексій Ерастович Янишевський (1873-1936) - професор кафедри нервових і душевних хвороб (1916-1920). Закінчив медичний факультет Казанського університету. У 1903 році захистив дисертацію на вчений ступінь доктора медицини "Про комісуральні системи волокон мозкової кори (мозолисте тіло, передня спайка та Давидова ліра)". Автор 38 наукових публікацій, в тому числі двох підручників ("Симптоматологія захворювань нервової системи", 1918; "Підручник з нервових хвороб", 1929).

Професор Володимир Миколайович Образцов (1873-1926) завідував кафедрою нервових і душевних хвороб з 1920 по 1926 р. Він закінчив з відзнакою медичний факультет Казанського університету. У 1904 році працював на кафедрі нервових та душевних хвороб Новоросійського університету. У 1920 р. був затверджений директором вищих жіночих медичних курсів, прийняв участь у злитті їх з Одеською медичною академією. Потім працював професором з нервових хвороб Одеського клінічного інституту, професором Інституту народного господарства, завідувачим секцією невропатології науково-дослідної кафедри експериментальної медицини. Дисертацію на ступінь доктора медицини захистив у 1904 році, а з 1912 р. працював на посаді професора. Автор більше 30 наукових робіт, присвячених діагностиці, клініці та лікуванню нервових та душевних захворювань. Був членом багатьох наукових товариств, був секретарем редакції "Неврологічного вісника" (Казань). З дня заснування Одеського товариства невропатологів і психіатрів і до своєї смерті був його незмінним головою.

З 1926 по 1952 р. кафедру нервових хвороб очолював Григорій Іванович Маркелов (1880-1952) - професор, академік АН УРСР, заслужений діяч науки УРСР, видатний невропатолог-вегетолог. Він закінчив з відзнакою медичний факультет Новоросійського університету в 1906 р. Уся його

наукова діяльність пов'язана з Одесою. З 1 жовтня 1930 року за сумісництвом керував Одеським науково-дослідним психоневрологічним інститутом. Г.І. Маркелов - автор більше як 100 наукових робіт, присвячених питанням фізіології і патології вегетативної нервової системи. Г.І. Маркелов одним з перших вчених-клініцистів приймав участь у створенні нової науки - біокібернетики.

Професор Лев Левович Пападато (1887-1955) завідував кафедрою нервових хвороб педіатричного факультету з 1938 по 1941 р., а в 1952-1953 рр. очолював кафедру нервових хвороб. Л.Л. Пападато закінчив медичний факультет Паризького університету, де навчався у Дежерина та Ляпика. За роботу "Шийний гіпертрофічний пахіменінгіт" удостоєний медалі цього факультету (1912). З 1917 р. Л.Л. Пападато працював асистентом, ординатором і професором кафедри нервових хвороб медичного факультету Новоросійського університету. У 1940 році він захистив дисертацію на вчений ступінь доктора медичних наук "Вегетоендокринні фактори у генезі генуїнної епілепсії" і в 1945 р. був затверджений у цьому ступені. У 1946 р. йому присвоєно вчене звання професора по кафедрі нервових хвороб. Л.Л. Пападато - автор більше 45 наукових робіт. Його наукові дослідження присвячені питанням патогенезу, клініки і терапії епілепсії, гіпоталамічним синдромам, дитячої психоневрології, фізіології спинномозкової рідини та ін.

Професор Борис Іванович Шарапов (1897-1969) очолював кафедру нервових хвороб з 1953 по 1956 рр. Він закінчив медичний факультет Московського університету. У Сталінградському медичному інституті завідував кафедрою нервових хвороб (з 1939 р.). Потім у 1944 р. призначається завідувачем клінікою нервових хвороб Сочинського інституту бальнеології. Далі переїздить у Молдавію і з 1945 р. завідує кафедрою нервових хвороб Кишинівського медичного інституту. Автор більш як 90 наукових робіт, присвячених питанням порушення кровообігу головного мозку, травмам центральної нервової системи, поліомієліту, менінгіту, він одним з перших почав вивчати клінічні проблеми ретикулярної формації мозку. У 1965 р. ним була опублікована фундаментальна книга "Етюди клініки і патологічної анатомії ретикулярної формації мозку", по суті, перша монографія, що освітлювала клінічні аспекти проблеми. Професором Б.І. Шараповим у 1953 р. при кафедрі була створена патогістологічна лабораторія, що стала базою для виконання численних дисертацій та наукових робіт.

Професор Георгій Гаврилович Соколянський (1899-1982) завідував кафедрою нервових хвороб з 1956 р. по 1972 р. Г.Г. Соколянський у 1923 р. закінчив медичний факультет університету у Ростові-на-Дону. У роки війни (1943-1944) завідував кафедрою нервових хвороб Самаркандського медичного інституту, а з 1944 р. по 1956 р. - аналогічною кафедрою Ярославського медичного інституту. У 1937 р. він захистив дисертацію на вчений ступінь доктора медичних наук "Про морфогенез периферичних мієлінових нервових волокон і про розвиток їх у людини". У 1944 р. він отримав звання професора по кафедрі нервових хвороб. Г.Г. Соколянський -

автор більше 30 наукових робіт з питань клініки, діагностики, патологічної анатомії та лікування різних захворювань нервової системи (гострі вірусні інфекції, спадкові хвороби, епілепсія, порушення мозкового кровообігу та ін.). Він є автором методу забарвлення мієлінових волокон ("Метод Соколянського").

Професор Юрій Львович Курако (1924) завідував кафедрою нервових хвороб з медичною генетикою й курсом нейрохірургії з 1972 р. по 2002 р. Ю.Л. Курако закінчив з відзнакою лікувальний факультет Дніпропетровського медичного інституту (1951). Ю.Л. Курако - автор більше шестиста друкованих наукових робіт, двадцяти трьох винаходів, дванадцяти монографій. Одна з них - "Легка закрита черепно-мозкова травма" - у 1989 р. удостоєна республіканської премії імені академіка Б.М. Маньковського. Нагороджений Великою пам'ятною, золотою, срібною і бронзовою медалями ВДНГ СРСР, срібною медаллю ВДНГ УРСР. У 1999 р. указом Президента України сумісно з групою провідних вчених йому присуджена державна премія в області науки і техніки за цикл наукових робіт "Органічне ураження нервової системи у дітей, розробка і впровадження в практику нових методів діагностики, лікування, профілактики, медичної реабілітації й соціальної адаптації".

В 2002 р. кафедру очолив професор Анатолій Сергійович Сон, учень професора М.М. Мосійчука (Дніпропетровськ). Професор А.С. Сон закінчив Дніпропетровський державний медичний інститут в 1978 р. В 2001 р. захистив докторську дисертацію "Хірургічне лікування в гострому періоді ускладнених субарахноїдальних крововиливів внаслідок розриву артеріальних аневризм передніх відділів артеріального кола великого мозку", в 2003 р. присвоєно звання професора. Професор А.С. Сон член редколегії журналів "Український нейрохірургічний журнал", "Проблеми біології і медицині", "Міжнародний неврологічний журнал", член правління Української асоціації нейрохірургів, голова Асоціації нейрохірургів Одеської області і Одеського науково-практичного товариства неврологів.

З вересня 2014 р кафедрою неврології ОНМедУ завідує Залужений лікар України, к.мед.н., доцент Тетяна Миколаївна Муратова. Закінчила з відзнакою Одеський медичний інститут ім. М.І.Пирогова в 1989 р У 2000 році захистила кандидатську дисертацію. Працювала практичним лікарем, завідувачем неврологічним відділенням ООПНД. З 2009 р - асистент, з 2013 року - доцент, з 2014 р - завідувач кафедри. З 2010 р - директор Центру реконструктивної та відновної медицини (Університетська клініка) ОНМедУ. Керує неврологічної клінікою ОНМедУ на базі Центру. Член Вченої ради ОНМедУ. Член Правління Одеського обласного товариства невропатологів, психіатрів та наркологів. Є головним дослідником ряду міжнародних клінічних досліджень. У 2014 р їй присвоєно звання «Заслужений лікар України». Автор понад 50 публікацій, 6 Патентів України. Основні напрямки наукових досліджень: епілептологія, цереброваскулярна патологія, демієлінізуючі захворювання та ін.

Загальні фотографії співробітників кафедри в різні роки

Перший склад кафедри неврології і психіатрії медичного факультету Новоросійського університету (директор професор М.М.Попов), 1907 р.

Сидять (зліва направо) асистент О.Е.Янішевській, ординатор А.І.Павлов, ординатор Г.І.Маркелов, асистент В.М.Образцов.

Стоять (зліва направо) ординатор Р.П.Сапожников, ординатор Є.А.Шевальов, допущений лікар М.Б.Шапіро

Загальна фотографія співробітників кафедри (1970 рік)

Загальна фотографія співробітників кафедри (2001 рік)

Загальна фотографія співробітників кафедри (2003 рік)

Загальна фотографія співробітників кафедри (2015 рік)